

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Praha
červen 2023

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Další cizí jazyk** je možné nahradit v nejlepším zájmu žáka-cizince vzdělávacím obsahem vzdělávacího oboru Cizí jazyk nebo vzdělávacím obsahem **Češtiny jako druhého jazyka** (lze využít Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání). V těchto případech se nejedná o podpůrné opatření, vzdělávací obsah se nahrazuje bez vytváření individuálního vzdělávacího plánu (IVP).

K realizaci vzdělávacího obsahu Češtiny jako druhého jazyka pro žáky s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka (lze využít Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání)

U žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka je důležité rozvíjet jejich jazykové kompetence tak, aby bylo možné je plnohodnotně zapojit do výuky v běžných třídách.

Druhý jazyk se oproti cizímu jazyku liší především významem v životě žáka, neboť jde o jazyk, na kterém je žák závislý z hlediska školní docházky a integrace do společnosti. V souvislosti s tím jsou v případě druhého jazyka také zvýšené nároky na míru rozvoje sociokulturní kompetence.

Výuka se zpočátku zaměřuje především na výuku základních jazykových funkcí (pozdravy, poděkování, prosba apod.) a kompenzačních strategií (umí říct, že nerozumí, požádat o zopakování).

Z komunikačního hlediska převládá v první fázi vyučování obvykle výuka mluvení a poslechu nad výukou čtení a psaní a výuka základní slovní zásoby nad výukou gramatiky. Specifikem češtiny jako druhého jazyka je především to, že je žák vystaven silné potřebě naučit se už na velmi nízké úrovni pokročilosti specifickou slovní zásobu, která je určující pro školní prostředí.

Rozdíl mezi druhým a cizím jazykem je v neposlední řadě také v tom, že žák je velmi záhy vystaven různým variantám češtiny jak na rovině slovní zásoby, tak stylistické a fonetické. Jako podpůrný materiál lze využít Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- ✓ pochopení jazyka jako nositele historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- ✓ pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- ✓ rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- ✓ rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- ✓ vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- ✓ zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- ✓ samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými aliterárními prameny i s texty různého zaměření

Vzdělávací obor:

Další cizí jazyk – Čeština pro cizince – Čeština jako druhý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Čeština pro cizince vychází ze současných potřeb moderního člověka žijícího v integrované Evropě, který potřebuje získat základní pravidla komunikace v běžných každodenních situacích. Pomáhá mu orientovat se v základních tematických okruzích běžného života a zároveň reagovat na jednoduchá sdělení všedního dne. Osvojování tohoto jazyka přispívá ke zvýšení mobility jednotlivců v jejich osobním životě. Umožňuje poznávat způsob života lidí jiných zemí a jejich kulturní tradice. Prohlubuje vědomí důležitosti vzájemného mezinárodního porozumění. Výuka Češtiny pro cizince umožňuje žákům překonat jazykovou bariéru, a tím se vyhnout společenské izolaci i zlepšit jejich postavení na trhu práce.

Cílem výuky je získávání zájmu o český jazyk a utváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu, osvojení a rozvoj jazykových znalostí a dovedností. Žáci se učí vnímat různá sdělení, rozumět jim a reprodukovat je tak, aby se uměli orientovat v různých komunikačních i životních situacích.

Předmět je veden jako samostatný s využitím mezipředmětových vztahů (Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a společnost, Umění a kultura). **V předmětu je zohledněn přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, u kterých jsou praktikována podpůrná opatření.**

Čeština pro cizince přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Obsahové, časové a organizační vymezení

je realizována v 6. až 9. ročníku:

v 6. a 7. ročníku je 1 hodina týdně v každém z ročníků

v 8. až 9. ročníku jsou 2 hodiny týdně v každém z ročníků

Organizace:

Předmět je realizován v kmenové třídě, případně v počítačové učebně.

Nejčastější formou realizace předmětu je vyučovací hodina, kde využívají frontální, skupinovou i individuální formu práce. Ve vyučovací hodině se využívá metoda výkladu (poslech, četba, procvičování jednoduché gramatiky), dále metody demonstrační a praktické (dialogy, konverzace, modelové situace, ICT, výukové materiály) a projektové metody, které se během hodin střídají.

Je využívána interaktivní tabule a nahrávky mluveného slova. Žáci využívají práci se slovníkem, výukové programy, s překladačem, mapy a dostupné reálie. Výuka je zpestřována tvořivými činnostmi, hrami a soutěžemi, recitací, zpěvem, i různými krátkodobými projekty týkající se různých témat jako např. Vánoce, Velikonoce.

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- **poslech s porozuměním**
- **mluvení**
- **čtení s porozuměním**
- **psaní**

Průřezová témata:

OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Komunikace, Mezilidské vztahy

MKV – Multikulturalita, Kulturní diference, Lidské vztahy, etnický původ - komunikace v cizím jazyce, poznávání kulturních rozdílů a tradic

VEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět - poznávání hlavních měst, projektové dny

MV - Tvorba mediálního sdělení - rozvoj komunikačních schopností, dramatizace

VDO - Občanská společnost a škola – partnerství, vztahy ve škole, školní aktivity, tradice a svátky

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

žáci

- chápou důležitost schopnosti komunikovat v českém jazyce pro další studium a praktický život
- vyhledávají a využívají informace (slovníky, texty, časopisy)
- osvojují si správnou výslovnost a slovní zásobu
- na základě běžných komunikačních situací si osvojují obecně známá slova a fráze
- propojují probraná témata a jazykové jevy
- jsou motivováni k vyhledávání a využívání informací z dostupných zdrojů (slovníky, texty, časopisy)

učitel

- volí vhodné způsoby, metody a strategie, které podporují u žáků zvědavost
- podporuje samostatnost, tvořivost a schopnost sebehodnocení
- vede žáky k získávání znalostí a poznatků hravou formou – hry, písničky, říkanky
- na základě běžných komunikačních situací přibližuje žákům obecně známá slova a fráze
- vybírá a využívá vhodné způsoby a metody výuky podle specifických potřeb žáků
- motivuje žáky k vyhledávání a využívání informací z dostupných zdrojů (slovníky, texty, časopisy)

Kompetence k řešení problémů

žáci

- řeší jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- řeší testové úlohy v učebnici, na počítači a na interaktivní tabuli
- vyhledávají informace z různých zdrojů, vyhodnocují je a zpracovávají

učitel

- snaží se vhodným způsobem a metodami vést žáky k pochopení problémových situací
- vede žáky ke spolupráci při řešení problémů a ke vzájemnému respektu
- rozvíjí dovednost prakticky řešit problémy v cizojazyčném prostředí

Kompetence komunikativní

žáci

- osvojují si základní výslovnostní návyky
- učí se poznávat poslechem zvukovou podobu německého jazyka
- porozumí jednoduchému sdělení v německém jazyce
- zvládají jednoduchou formu ústní komunikace v německém jazyku
- využívají dovednosti osvojené v německém jazyce k navázání kontaktu
- v hodině spolu komunikují, vyjadřují samostatně své myšlenky a názory

učitel

- seznamuje žáky se základní slovní zásobou
- nacvičuje a osvojuje s žáky základní výslovnostní dovednosti v německém jazyku
- zařazováním audio ukázek učí žáky poznávat zvukovou podobu jazyka
- rozvíjí u žáků dovednost dorozumět se v reálných situacích každodenního života, porozumět německému písemnému a ústnímu sdělení

- motivuje žáky ke srozumitelným promluvám a písemným sdělením bez obav z možných chyb
- rozvíjí a upevňuje slovní zásobu žáka, vede ho k tvorbě gramaticky správných textů

Kompetence sociální a personální

žáci

- plní zadané úkoly ve dvojicích a ve skupinách, spolupracují a společně hledají správné řešení
- jsou vedeni ke vzájemné pomoci a spolupráci
- vyměňují si zkušenosti, prezentují a obhajují vlastní myšlenky
- pracují na sebehodnocení a hodnotí ostatní

učitel

- vede žáky nejen k individuálním výkonům, ale i ke spolupráci na společném úkolu při skupinové práci
- rozvíjí jejich schopnost komunikovat, ale také naslouchat
- vede žáky k dodržování zásad slušného chování a k dovednosti adekvátně reagovat v reálných situacích
- vede k vytváření vztahů založených na ohleduplnosti
- posiluje u žáků sebeovládání a prosociální chování

Kompetence občanské

žáci

- respektují tradice a pravidla jiných národů
- hledají podobnosti a odlišnosti ve srovnání s tradicemi a pravidly své rodné země
- přijímají odpovědnost za sebe, tým a kolektiv

učitel

- vede žáky ke sledování reálií a zvyků v České republice
- vede žáky k pozitivnímu vztahu ke kultuře a historii této země
- vede k ochraně kulturního a historického dědictví

Kompetence pracovní

žáci

- vyhledávají informace v učebnici, ve slovníku, v počítači a na internetu
- učí se využívat komunikace v německém jazyce jako nástroje pro své budoucí uplatnění
- učí se efektivně organizovat svou práci
- plánují si práci, pracují podle instrukcí a samostatně

učitel

- svým vedením podporuje žáky v samostatnosti při vyhledávání informací, včetně dovednosti pracovat s různými druhy slovníků
- vede žáky k pracovitosti, odpovědnosti a smyslu pro pořádek
- vede k využití znalostí a dovedností k přípravě na budoucí povolání
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu žáků

Kompetence digitální

- žák reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby, v tištěné podobě, v elektronické podobě za použití klávesnice pro daný jazyk

